

VELDWAARNEMINGEN LXXXIX

Verzameld door Jaap Taapken

Parelduiker. 24, 25, 28, 29-10, 3-11 1 ex. Ooy-
polder (R. Kwak, H. Meeken); 29-12 1 ex., 2-1
dood ex. Nrd. Holl. Duinreservaat (I. J. Soete-
man); 2-1 ex. Kanaal door Walcheren bij Veere
(W. J. Phaff).

Roodkeelduiker. 23-12 1 ex. grindgaten Roer-
mond (mej. Blankevoort, J. Conen, P. Bout,
F. Hustings); 26-12 ♂ Van Ewijcksluis N.H., bij
gemaal (R. H. Bossong, mej. L. Meijers); 31-12
1 ex. op Waddenzee bij Den Oever (P. Singer,
R. H. Bossong).

Noordse Pijlstormvogel. 20-10 1 ex. Zuidpier,
Ijmuiden (R. Groen, J. W. Mantel); jrg. 20, nr.
6, pag. 260 van 28-7 1 ex. strand Castricum
moet zijn: **Grote Pijlstormvogel.**

Jan van Gent. 6-10 meer dan 40 ex. vissend
op 1 tot 4 mijl uit de kust voor Hoek van Hol-
land (M. Mulder); 7-10 15 ex. (w.o. 1 juv.) op
zee bij Castricum, vliegend richting Den Hel-
der (P. G. Kan); 20-10 10 ex. Zuidpier, Ijmui-
den (R. Groen, J. W. Mantel); 23-11 dood ex.
strand ten Z. van Bergen N.H. (J. J. Schil-
ham); 15-12 1 ex. strand Bergen aan Zee (K.
Klitsie).

Woudaapje. 8-11 1 ex. Hooge Zwaluwe (J. Heil,
H. P. v. d. Bosch).

Roerdomp. 3-12 1 ex. Genemuiden (C. J. W.
van Schaick); 5-12 1 ex. Naardermeer (J. Taap-
ken); 27-12 1 ex. op Laegieskamp, Naarden/
Bussum (B. van der Erve).

Flamingo. 3-12 1 ex. Beuven, Strabrecht, gem.
Someren (R. H. Bossong, mej. M. van Stave-
ren).

Kraakeend. 19-11 10 ex. Ooypolder (R. Kwak, H.
Meeken).

Slobeend. 23-11 2 ♂♂ Sassenhein-Zuid bij
Haren Gr. (E. Boekema).

Krooneend. 30-12 ♀ Zijlsingel, Leiden (dr. F.
H. J. Hagendoorn, J. Ruinaard).

Toppereend. 27-5 ♂ Oostvoorne Meer (I. Mes);
2-6 ♂ IJmeer (A. Remeeus); 25-9 3 ♀♀ IJmeer
(A. Remeeus).

Witgoeend. 23-11 1 ex. Sassenhein-Zuid bij
Haren Gr. (E. Boekema).

Brilduiker. 21-5 ♂ Spaarnwouderdijk, Halfweg
(W. Wierings); 5-8 1 ex. Grote Peel, 24-8 1 ex.
Schev.havenhoofden, 25-9 1 ex. IJmeer (A. Re-
meeus); 7-7, 1 ex. Pampushaven, rui (B. Loos
jr).

IJseend. 25-10, 19, 26-11 1 ex. (♀) trekkend
Scheveningse havenhoofden (A. Remeeus); 2-
11 2 juv. ex. tussen Woensdrecht en Rilland
Bath (C. H. Tonino); 27-1 1 ex. Lelystadhaven
(mej. P. H. van Donkersgoed e.a.).

Grote Zeeëend. 20-10 4 ex. Zuidpier, Ijmuiden
(R. Groen, J. W. Mantel); 23-12 2 ex. grindga-
ten bij Roermond (mej. Blankevoort, J. Conen,
P. Bout, F. Hustings); 2-1 1 ex. Veerse Meer
bij Kats (W. J. Phaff).

Zwarte Zeeëend. 20-10 66 ex. Zuidpier, Ijmui-
den (R. Groen, J. W. Mantel); 19-11 15 ♀♀
door storm te Sassenhein-Zuid bij Haren Gr.
(E. Boekema, J. Hulscher, P. van Dorssen);
25-11 1 ad. ♂ (gezond) havenaanleg Dode-
waard, gem. Dodewaard aan de Waal, Betuwe
(J. van Diermen, A. Jonkers).

Eldereend. 28-8 7 ex., 16-9 23 ex., 17-9 12 ex.,
18-9 25 ex. Zuidpier, Ijmuiden (P. J. Kok); 20-
10 8 ex. Zuidpier, Ijmuiden (R. Groen, J. W.
Mantel); 2-1 12 ex. Zandkreek bij Veerse Meer
(W. J. Phaff).

Grote Zaagbek. 3-12 3 ex. Beuven, Strabrecht,
gem. Someren (R. H. Bossong, mej. M. van
Staveren).

Middelste Zaagbek. 23-12 1 ex. Noordzeeka-
naal bij pont Ijmuiden-Beverwijk (F. Cottaar);
23-12 1 ex. grindgaten Roermond (mej. Blan-
kevoort, J. Conen, P. Bout, F. Hustings).

Rotgans. 11-11 ± 37 ex. Texel (M. Bongert-
man); 26-12 34 ex. langs Oosterscheide bij
Kattendijke (W. J. Phaff); 30-12 117 ex. Middel-
platen, Veerse Meer (A. Joosse).

Brandgans. 21-12 3 ex. over Sliedrecht r.Z.
(Jaap de Jong); 23-12 5 ex. 'De Byland',
Lobith (W. Lussing, P. Kaal); 6-1 18 ex. overvl.
Voorne's duin (H. Middelkoop, K. Mostert,
A. Willigen).

Kleine Zwaan. 30-12 44 ex. (w.o. 7 juv.) Mid-
delplaten, Veerse Meer, 31-12 7 ad. ex. Ram-
mekenshoek, Ritthem, 1-1 8 ex. (1 juv.) Wel-
zingse hoek, Ritthem (A. Joosse); 3-12 136 ex.,
w.o. 43 juv. 'De Byland', Lobith (P. Kaal, W.
Lussing); 25-10 3 ex. Ooypolder (R. Kwak).

Rulgpootbuiserd. 7-8 1 ex. Bankspolder,
Schiermonnikoog (H. J. M. de Vette); 3-9 1 ex.
Holdeurn, Berg en Dal (J. W. Grotenhuis);
5-9 1 ex. Wassenaarse duinen (A. Remeeus);
11, 12, 19-11 1 ex. Ooypolder (R. Kwak, H.
Meekes); 12-11 1 ex. Oostvoorne, Groene
Strand (E. Sutter, J. Steigenga); 28-12 1 ex.
± 5 km van Biddinghuizen, ook 2 daaropvol-
gende dagen aanwezig, Gooisè weg (J.
Schaerlaeckens); 29-12 1 ex. AW. duinen (M.
Bosch, F. Rozendaal).

Visarend. 4 & 12-10 1 ex. Ooypolder (R. G. M.
Kwak, R. Kwak, H. Meekes); 14-10 1 ex. Groot
Vogelmeer, Kenn.duinen (F. Rozendaal).

Patrijls. 31-5 4 ex. zeer donker, in het veld
bina zwart, 1 paar grens Biervliet/Hoofdplaat
en 2 ex., vermoedelijk beide ♂♂, omdat ze
achter normaal gekleurde ♀♀ jagen op het
recreatiecentrum in de Braakman, gem. Ter-
neuzen (C. Riemsdag, med. G. M. P. Sponse-
lee).

Kwartel. 25-5 1 ex. Vogelduinen, Bakkum (M.
Buys, E. Blok); 16-6 1 ex. in tuin roepend
Kloetinge bij Goes (J. A. M. Warren); 5-8 3
ex. bij elkaar (juv. ex.?) Heerlen (J. Crutzen,
F. Hustings);

Kraanvogel. 2-10 100 à 120 ex. r. ZW. bij Nu-
therkrutz, Nuth (B. Reymers); 3-10 ± 120 ex.
r.ZW., Bingletrade, 4-10 ± 55 ex. r. WZW.,
aldaar (J. Mertens); ± 50 ex., Heerlen-Zuid
r.ZW. (J. Savelberg); ± 100 ex. r.ZW., Heerlen-
Noord (W. F. Bult); 13 ex. cirkelend tussen
Schinveld en Gangelt (H. J. J. Vink); 11-10
60 ex. Heerlen-Grasbroek (mevr. R. de Haan);
19-11 180 à 200 ex. over Vrank, Heerlen (H.
Finken); 16-12 3 ex. bij Amstelveen, 's mid-
dags daar nog (mevr. J. J. Keyser-Lap); 19-12
23 ex. r.ZZW., Blaauwe Kamer, Rhenen (J. v.
Diermen); 20-12 19 ex. r.Z., Duivelsberg bij

Beek bij Nijmegen (O. M. van Hoorn).
Porseleinhoen. 2-9 1 ex. opgesp. terr. Leid-
schendam (C. Destrée); 5-9 1 ex. Wass. duinen
(A. Remeus); 12-10 1 ex. kreek bij Axel (F.
Tombour).

Kwartelkoning. 5-6 2 ♂♂ geh., volgende nach-
ten weer geh., zelfs nog een derde ex., vlak
bij de Regge, buurtschap Zeldam, Ambt Del-
den (J. Eijnsink, R. Hendriks).

Bontbekplevier. 30-12 1 ex. Veerse Meer (A.
Joosse).

Steenloper. 11-5 ± 40 ex. Inlagen bij Plompe
Toren (J. G. Karreman, M. Kloet); 25-8 3 ex.
Zuidpier, IJmuiden (G. Hogendorp, P. J. Kok);
12-11 ± 35 ex. Zuidpier, IJmuiden (mevr. C.
Heidweiller).

Bokje. 29-10 2 ex. Oostvoorne, Groene Strand,
12-11 2 ex. aldaar (J. Steigenga).

Rosse Grutto. 25-8 1 ex., 8-9 2 ex., 15-9 1 ex.,
16-9 1 ex. Zuidpier, IJmuiden (G. Hogendorp,
R. T. Hoek, P. J. Kok); 9-9 1 ex. Zuidpier,
IJmuiden (P. Munsterman); 2-12 1 ex. Ramme-
kenschap (A. Joosse).

Wiltgatje. 10-6 2 ex. Knardijk (J. Knupker);
24-6 1 ex. Nieuwersluis Z.H. (A. J. v. d. Lee,
W. Obee); 25-6 5 ex. Wissinkbeek, Meddo,
Winterswijk (J. W. Grotenhuis); 28-6 1 ex. plas
Rolderveld (G. Nijboer, F. Kuijk).

Bosruiter. 1-7 1 ex. opspuiterr. bij Spijkenisse
(W. Obee).

Tureluur. 9-12 ± 70 ex. schor, Fort Ramme-
kens (A. Joosse).

Zwarte Ruiter. 1-7 1 ex. opspuiterr. Spijkenis-
se (W. Obee); 1-7 3 ex. Schelphoek, Sch. Dui-
veland (C. G. v. Leeuwen); 30-12 1 ex. Middel-
platen, Veerse Meer (A. Joosse).

Groenpootruiter. 1-11 1 ex. overvl. Haasveld,
AW. duinen (echtp. Bloem).

Paarse Strandloper. 17-10 1 ex. Zuidpier,
IJmuiden (I. J. Soeteman); 12-11 1 ex. aldaar
(mevr. C. Heidweiller).

Kleine Strandloper. 23-7 3 ex. in practklee-
d in plasje langs dijk, Zuidelijk Flevoland (dr.
G. A. de Vries).

Temminck Strandloper. 20-5 1 ex. Groene
Strand, Oostvoorne (I. Mes); 8-8 1 ex. Zuid-
pier, IJmuiden (M. Buijs, E. Lammers).

Drieteenstrandloper. 8-8 1 ex. zomerkleed
Nrd. Holl. Duinreserv., Castricum; 17-8 2 ex.
Zuidpier, IJmuiden (M. Buijs, E. Lammers);
12-11 tenm. 2 ex. aldaar (mevr. C. Heidweil-
ler).

Kluut. 23-11 2 ex. kreek, Axel (F. L. L. Tom-
beur); 30-12 4 ex. Middelplaten, Veerse Meer
(A. Joosse).

Grote Jager. 10-12 1 ex. strand Bergen aan
Zee (K. Klitsie).

Kleine Jager. 16-9 1 ex., lichte fase, Zuidpier,
IJmuiden (P. Munsterman).

Kleinste Jager. 23-10 1 ex. strand Parnassia,
Bloemendaal (echtp. Bloem, B. Korf).

Grote Burgemeester. 18-9 1e jaars ex. bij
Zuidpier, IJmuiden (P. Munsterman).

Kleine Mantelmeeuw. 3-1 1 ex. Westerschelde
thv. Terneuzen (W. J. Phaff).

Drieteenmeeuw. 8-11 2 ad. ex., gezond, haven-
aanleg Dodewaard, gem. Dodewaard aan de
Waal, Betuwe (CJN, afd. Ede/Wageningen).

Zwarte Stern. 24-8 ± 2000 ex. sluisen IJmul-
den (P. Munsterman).

Kerkull. 3-10 1 ex. geh. Haarlem, Zonnekade
(M. Bongertman); 3-11 1 ex. doodgev. met
Belgische ring Kreekrakdam langs rijksweg
58, er lag ook een dode Ransull, 10-11 1 ex.
in loods van scheepswerf, Yerseke (W. Phaff);
15-12 1 ex., verkeersslachtoffer Nuth L. (J.
Crutzen, F. Hustings); 25 & 26-12 1 ex. jagend
langs rijksweg 58, Yerseke, zeker 6 uilen zien
jagen waarvan 1 Kerk- en 1 Ransull herkend
werden (W. Phaff).

Veldull. 19-11 1 ex. Essergroen, gem. Borger
(A. P. Klopper); 28-12 2 ex. jagend in de
Yerseke Meer (W. Phaff).

Gierzwaluw. 19-9 1 ex. op Vliehors, Ameland
(P. G. Kan).

IJsvogel. 16-11 1 ex. beekje bij Julianakanaal
thv Obbicht (H. Koks); 2-12 1 ex. Fort Ram-
mekens (A. Joosse); 18-12 1 ex. Binnenhaven,
Wageningen (H. v. Diepen); 19-10 1 ex. Oud-
Poelgeest, Oegstgeest (J. Ruinaard); 29 & 30-
12 1 ex. bos tussen kast. Elsloo en Geulle,
20-1 1 ex. natuurreserv. 'De Boruik', Groesbeek
(J. M. & L. H. Vaessen sr.); 14-1 1 ex. Ange-
renstein, Arnhem (dr. G. Dijken).

Strandleeuwerik. 29-10 28 ex., 12-11 25 ex.
Oostvoorne, Groene Strand (J. Steigenga, J.
Sutter); 5-11 ± 50 ex. Slufter, Texel (fam. C.
Heidweiller); 17-12 26 ex., 7-1 32 ex., 14-1 28
ex. aldaar (J. Steigenga).

Boerenzwaluw. 17-11, 2-12, 10-12 1 ex. vliegend
ijsbaan 'Noord Ster', Wormerveer (P. H. Kan);
24-11 3 ex. rondvliegend Marktstraat, Wormer-
veer (I. J. Soeteman); 11-12 1 ex. Zaanse
Schans, Zaandijk (K. Klitsie).

Hulzwaluw. 21-10 4 ex. Oost Souburg (A.
Joosse).

Oeverpleper. 22-9 ± 25 ex. De Slufter, Texel
(W. de Vries); 9-10 4 ex. tussen Katwijk en
Wassenaar, strand (A. Wassink); 29-10 2 ex.
Oostvoorne, Groene Strand, 12-11 1 ex. idem
(J. Steigenga); 28-12 ± 6 ex. Saefting (møj.
Blankevoort, J. Crutzen, P. Bout, F. Hustings).

Witte Kwikstaart. 25-12 1 ex. polder bij Axel (F.
L. L. Tombeur); 30-12 2 dagen 1 ex. op ge-
strooid brood buitenwijk Eindhoven (echtp.
Janse).

Roodkopklauwler. 12-7 ♀ gehele dag aanwezig
buurtschap Zeldam, Ambt Delden (J. Eijnsink,
R. Hendriks).

Pestvogel. 10-11 15 ex. J. v. d. Heydenstr.,
Hilversum (N. J. Dwars); 27-12 1 ex. Cort v. d.
Lindenlaan, Naarden (B. v. der Erve).

Zwartkop. 4-11 ♀ Heerlerheide (J. Crutzen, P.
Bout, F. Hustings); 17 t/m 24-12 dagelijks ♂
Noordwijk aan Zee (J. Michels, med. J. Deel-
der); 2-1 ♂ tuin Voorhout (J. Deelder); 6-1
paartje Hoek van Holland (C. J. Amsterdam).

Tijftjaf. 14 & 15-11 1 ex. 'Oud Poelgeest',
Oegstgeest (J. Ruinaard); 18-12 1 ex. in tuin
Zwole, 22-12 weer 1 ex. aldaar (J. de Peer);
24-12 1 ex. tuin Overvecht, Utrecht (H. J. &
H. S. Lichtenbeld).

Ortolaan. 30-4 3 ♂♂ Schinveld L. (P. Bout, F.
Hustings); 18-5 & 5-7 ♂ & ♀ Montfort L. (L.
Bout, F. Hustings); 7-10 ♂ Grote Peel (C. Sie-
wert); 10-10 2 ex. Ooypolder (R. G. M. Kwak).

IJsgors. 29-9 6 ex. Maassluis W. (M. Mulder);
17-12 6 ex. Groene Strand, Oostvoorne (J.
Steigenga, M. v. d. Heijde, E. Sutter).

Frater. 29-10 ± 50 ex., 12-11 12 ex. Oostvoorne,
Groene Strand (J. Steigenga, E. Sutter); 19-11

2x 1 ex. Ooypolder (H. Kwak, R. Meekes); 2-12 ± 200 ex., 17-12 ± 70 ex. op schor bij Fort Rammekens (A. Joosse); 17-12 36 ex. Groene Strand, Oostvoorne (M. v. d. Heijde, J. Steigenga, E. Sutter); 7-1 ± 50 ex. aldaar (R. Kroesbergen, M. v. d. Heijde, J. Steigenga).

Krulsbek. 26-9 ± 10 ex. Elp over Staatsbos vliegend, eind okt. ook te Veenhuizen gezien (S. Bootema); 10-10 4 ex., 20-10 25 ex., 21-10 ± 25 ex. op Pinus montana, duingebied ten Z. van Hondsbossche Zeewering (P. W., J. M. & M. D. Vroege, J. P. Horst); van 15/20-10 over heel Vlieland waargenomen, max. 25 ex. op 18-10 bij de torenvijver (K. Mauer); 20-10 12 à 15 ex. Montfort L., 20-10 volw. ♂ dood gev. aldaar, enkele dagen later daar weer, elders in Montfort eind okt. 2 ex. (A. W. P. Maassen); 29-10 3 ex. Oostvoorne, Groene Strand (E. Sutter, J. Steigenga); 31-10 12 ex. in tuin, Brædelaan, Bussum, daarna regelmatig 2 tot 4 ex. (schr. van 2-12-'72 van P. J. de Jong); van 31-10 t/m 29-12 5 waarnemingen met max. 9 ex. op 31-10, Wassenaarse duinen (A. Remeeus); 30-9 troepje bossen van Dwingelo, 11-11 troepje in de bossen van De Kiel Dr. (S. Westerbrink); 12-11 ± 8 ex. Bokkedoorns, duinen, Zeeweg Bloemendaal, 16 & 17-11 1 ♂ aldaar (M. Bongertman); vanaf 21-11 regelmatig gezien bij de Bokkedoorns langs de Zeeweg, Kenn. duinen, max. 6 ex. op 2-12 (P. Munsterman); 26-11 2 ♂♂ ingang Kennerduinen, Overveen (F. Staats); 12-12 1 ♂ Bokkedoorns, Zeeweg, Bloemendaal (M. Bongertman); 31-12 8 ex. Nrd. Holl. Duinres. ten NO. van Bergen aan Zee (P. Erkamp); 5-1 1 ex. in tuin Haarlem O. (P. Munsterman).

Opgaven bestemd voor deze rubriek dienen binnen 2 maanden na waarneming opgezonden te worden aan J. Taapken, Utrechtseweg 43, Hilversum. Onvoldoende gedocumenteerde waarnemingen kunnen niet opgenomen wor-

Vogelwacht Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen 'De Steltkluit'

Geleide excursies naar de observatiehut te Terneuzen: Begin van de excursie 9.00 uur. Duur ca. 3 uur.

datum leiding

24-3	F. K. Haak, Hoek
31-3	E. G. Boom, Hulst
7-4	G. Ottens, Terneuzen
14-4	B. M. Grootjans, Terneuzen
28-4	G. M. P. Sponselee, Hulst
5-5	M. A. Buise, Hulst

Voor adressen en niet geleide bezoeken aan de hut: zie Vj. 20 : 228.

Parkeren bij de hut is **absoluut verboden**. Auto's plaatsen ca. 250 meter van de hut bij de sleepboten-steiger aan de Westsluis.

Vogelwacht 'De Steltkluit'

Draadslachtoffers in de Zaanstreek I

Dit is een verslag van twee jaar een nauwgezet onderzoek naar draadslachtoffers in de Zaanstreek. Toen bekend werd dat door het weidevogelgebied 'De Reef' een tweede hoogspanningskabel was geprojecteerd werd in 1971 besloten de draadslachtoffers te tellen in de Assendelver veenpolder, De Reef, West- en Oostzijderveld, en de Krommenieër Woudpolder. Totaal werden 1074 slachtoffers in 1971 en 1103 slachtoffers in 1972 gevonden, verdeeld in 52 verschillende soorten. Hieronder bevonden zich onder meer 372 Meerkoeten, 47 Kuifeenden, 72 Slobeenden, 146 Wilde Eenden, 52 Smienten, 40 Zomertalingen, 58 Zilvermeeuwen, 33 Kokmeeuwen, 7 Lepelaars, 32 Wulpen, 63 Goudplevieren, 54 Watersnippen, 38 Kamphanen, 67 Kieviten, 43 Tureluurs, 60 Grutto's, 45 Scholeksters, 53 Postduiven, 38 Kramsvogels en 36 Koperwieken. Ik neem aan dat ook contact opgenomen is met Postduivenhoudersverenigingen.

Van de twee jaren worden maandoverzichten en grafieken van het aantal maandelijks slachtoffers onder de Meerkoeten, Wilde Eenden, Zilvermeeuwen, Goudplevieren, Kieviten, Slobeenden, Zomer- en Wintertalingen gegeven, tevens overzichten van het aantal draadslachtoffers onder de watervogels.

De maanden maart-april geven vaak de grootste verliezen aan, een periode waarin verliezen juist extra zwaar tellen. Het hoogtepunt ligt bij de Goudplevier in augustus en bij de Kievit behalve in april, ook in september. De meest geconstateerde verwonding is een gebroken vleugel.

Schrijver dringt aan op het gebruik van zilveren ballen, waardoor de draden beter zichtbaar zouden zijn.

In 1973 komt een tweede hoogspanningsleiding op 80 meter ten noorden van de huidige, hetgeen aanmerkelijk hoger aantallen slachtoffers doet verwachten, in het bijzonder onder de Lepelaars.

J.T.

René Heijnis: Draadslachtoffers in de Zaanstreek I. 29 pag., gestencild, met grafieken en tabellen. Uitgave van de Biologische Werkgroep 'Het Markerveld' en de NJN-afdeling 'Zaanstreek'. Verkrijgbaar door storting van f 2,50 + f 1,- portokosten op postgironummer 2 548 928 t.n.v. M. Schreijer, Jan Steijnstraat 53, Zaandijk.